

ГРОМАДСЬКА РАДА ДОБРОЧЕСНОСТІ

вул. Механізаторів, 9, м. Київ, 03109

<https://grd.gov.ua>

Затверджено
Громадською радою доброчесності
18 травня 2017 року

ВИСНОВОК

про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду Короткевича Олександра Євгеновича критеріям доброчесності та професійної етики

Проаналізувавши інформацію про **Короткевича Олександра Євгеновича** (далі – Кандидат), який є суддею Вищого господарського суду України, Громадська рада доброчесності виявила дані, які дають підстави для висновку про невідповідність Кандидата критеріям доброчесності та професійної етики.

Ухвалення свавільного рішення, пов'язаного з рейдерством відносно іноземного інвестора

Відповідно до повідомлень, які надійшли на інформаційний портал Ради, було встановлено таке.

У громадянина Швеції Бенгта Інгемара Хедестама, який є акціонером ПАТ «БІЛИЦЬКИЙ ЗАВОД «ТЕПЛОЗВУКОІЗОЛЯЦІЯ», його акції на загальну суму 2302230,00 грн. були викрадені невідомими особами, про що порушено відповідну кримінальну справу. (додатки 1, 2)

Управлінням спеціальних розслідувань Департаменту спеціальних розслідувань Генеральної прокуратури України здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні 4201600000001273, від 18.05.2016 за фактом постановлення суддею Господарського суду Київської області А.В.Лопатіним завідомо неправосудної ухвали від 30.04.2015 у справі про банкрутство № Б8/180-10 (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/43878013>) за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 375 КК України.

Зазначеною ухвалою судом фактично надано дозвіл на відчуження належних боржнику, ПАТ «БІЛИЦЬКИЙ ЗАВОД «ТЕПЛОЗВУКОІЗОЛЯЦІЯ» земельних ділянок площею 1,6221 га. та 5, 1977 га., розташованих в смт. Коцюбинське, Київської області, **без проведення аукціону**, що прямо суперечить нормам ч. 2 ст. 35 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Ошуканий іноземний інвестор в своєму зверненні до народного депутата України зазначав, що це рішення було складовою частиною схеми, яка включала доведення юридичної особи до банкрутства і подальше відчуження його активів за бросовою ціною (додаток 4).

Зазначене свавільне рішення було скасоване Постановою Київського апеляційного господарського суду від 29.09.2015 (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/51870622>).

Кандидат, діючи у складі колегії суддів, разом із головучим Поляковим Б.М. та суддею Коваленком В.М. скасував зазначену Постанову Київського апеляційного господарського суду від 29.09.2015, посилаючись на неіснуючі норми права, із свідомим викривленням норм процесуального закону, а саме:

- зазначив, що право і обов'язок суду апеляційної інстанції перевіряти справу в повному обсязі (ч.2 ст.101 ГПК України) обмежується “особливостями процедури банкрутства”, при тому, що нічого подібного не зазначено ані в Господарському процесуальному кодексі, ані в Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»
- зазначив, що апеляційне “провадження підлягає припиненню відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 80 ГПК України, як безпідставно порушене”. Проте відповідна стаття ГПК містить виключний перелік підстав припинення провадження, пов'язаних з неможливістю вирішення спору, а не з неправильним відкриттям апеляційного провадження
- закрив постановою касаційної інстанції апеляційне провадження, що виходить за межі повноважень касаційного суду, встановлених 111⁹ Господарського процесуального кодексу (закрити можна провадження у справі, а не апеляційне провадження),

Своїми діями Кандидат фактично узаконив свавільне рішення господарського суду першої інстанції і унеможливив його перегляд у належний процесуальний спосіб.

Громадська рада доброчесності не вперше наголошує, що оцінюючи відповідність Кандидата критеріям доброчесності і професійної етики, вона не може вдаватися в оцінювання законності ухваленого ним рішення або розглядати таке рішення під кутом його професійних здібностей. Однак ми беремо до уваги окремі рішення, ухвалені внаслідок злого умислу або грубої необережності, коли це підриває авторитет судової влади. Ухвалення суддею такого рішення є порушенням принципів професійної етики незалежно від того, чи було таке рішення оскаржене, скасоване чи притягався суддя до юридичної відповідальності.

У цьому випадку ухвалене Кандидатом рішення викликає у стороннього законотлумача розсудливого спостерігача уяву про свавілля господарських судів в ході розгляду справ про банкрутство.

Під час розгляду справи безкарність рейдерів викликала обурення іноземного посла (заява посла Швеції, додаток 3).

Грубе свавілля судді першої інстанції залишилося безкарним і не виправним завдяки рішенням Кандидата. Судова система проявила неспроможність захистити права іноземного інвестора.

Слідство наразі триває.

Громадська рада доброчесності вважає, що наведені обставини є підставою для висновку, що Кандидат не відповідає вимогам доброчесності та професійної етики.

Окрім відомостей, що покладені в основу цього Висновку, Громадська рада доброчесності направляє до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України інформацію, що стосується Кандидата, яка, у разі її підтвердження, може слугувати додатковою підставою для висновку про невідповідність Кандидата критеріям доброчесності і професійної етики.

На звернення Громадської ради доброчесності до Департаменту спеціальних розслідувань Генеральної прокуратури України надійшла інформація про те, що слідчими здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні № 42013110000001050 за підозрою колишнього Голови Вищого господарського суду України (далі – ВГСУ) Татькова В.І., його колишнього заступника Ємельянова А.С. (нині суддя ВГСУ) та колишнього головного спеціаліста канцелярії (на правах відділу) управління документального забезпечення ВГСУ Катасонової Є.Б. у вчиненні злочинів проти правосуддя – втручання в діяльність судових органів та незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду, тобто у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 376, ч. 2 ст. 376-1 КК України (далі - Кримінальне провадження). Кримінальне провадження розпочато за фактом здійснення вищими посадовими особами ВГСУ систематичних втручань в автоматизовану систему документообігу суду. У процесі досудового розслідування були встановлені факти здійснення тиску на суддів ВГСУ, систематичного втручання у діяльність суддів та процес здійснення правосуддя. При чому таке втручання здійснювалося організаторами злочину у винятково цинічний та зухвалий спосіб - шляхом підкорення собі органу суддівського самоврядування. Саме рішеннями зборів судів ВГСУ було впроваджено 45 спеціалізацій суддів. При цьому значна кількість спеціалізацій мала штучний характер та фактично дублювалися, а у 23 спеціалізаціях було визначено лише одного суддю ВГСУ, що дало можливість організаторам злочину здійснювати контроль за розподілом окремих судових справ (заяв) між суддями та призначати конкретного суддю до розгляду визначеної ними справи (заяви).

Приймаючи такі рішення, судді ВГСУ, учасники зборів, свідомо йшли на порушення основних принципів роботи автоматизованої системи документообігу суду щодо об'єктивності, виборчості (випадковості) розподілу справ, черговості та рівної кількості справ для кожного судді. Навіть не будучи фактичними бенефіціарами такого "розподілу", судді, які з 2011 р. голосували на зборах судів ВГСУ за затвердження штучних спеціалізацій, персональних спеціалізацій для окремих суддів або надавали право Голові ВГСУ самостійно, в обхід автоматизованої системи розподілу, призначати суддів, фактично створили ідеальні умови (надали засіб) для вчинення злочину. Відповідно до ст. 27 КК України мають кваліфікуватися як співучасть у злочині.

Громадською радою доброчесності було направлено 20.02.2017 року лист до ВГСУ, в тому числі з метою з'ясування обставин організації та проведення зборів судів ВГСУ. 04.04.2017 року ВГСУ надав відповідь (додаток 13) та копії рішень зборів суддів в період з 2010 по 2013 роки.

У своєму листі заступник голови ВГСУ повідомляє що *“у керівництва ВГСУ відсутня будь – яка інформація стосовно звернень суддів з повідомленнями про втручання у їхню діяльність щодо здійснення правосуддя до органів суддівського самоврядування та органів суддівського самоврядування та органів правопорядку.”*

Проаналізувавши надані ВГСУ документи (загалом з додатками на 140 аркушах) Громадська рада доброчесності встановила, що в зазначений період, протягом трьох років, було проведено 30 засідань зборів суддів. І на жодному засіданні, з жодного питання або пропозиції колишнього керівництва суду, щодо визначення спеціалізацій суддів, організації розподілу справ між суддями, жодний суддя ВГСУ не проголосував проти, або хоча б утримався.

Досудовим розслідуванням на цей час встановлено 10546 випадків розподілу справ (заяв) на одного суддю Вищого господарського суду України (безальтернативно) у так званих «тотожних» спеціалізаціях та 10816 випадків внесення до автоматизованої системи документообігу Вищого господарського суду України недостовірних відомостей щодо можливості участі судді в автоматизованому розподілі справи (касаційної скарги).

На цей час у кримінальному провадженні як свідків допитали 30 суддів Вищого господарського суду України. Усі ці судді формально дають показання та відповідають на запитання слідчого. Водночас при явних ознаках неправомірності дій під час розподілу справ (касаційних скарг) між суддями Вищого господарського суду України вони не надають викривальні показання щодо осіб, причетних до указаних протиправних дій, чим не сприяють розкриттю злочинів, повному, всебічному та об'єктивному з'ясуванню всіх обставин провадження.

Неухильно слідуючи принципу презумпції невинуватості, Рада не робить стверджувальних висновків про причетність Кандидата до зазначених злочинів, що розслідуються. Проте наявна інформація з кримінального провадження дає обґрунтовані підстави вважати, що ним встановлені факти тривалого існування в Вищому господарському суді України негативної неформальної практики щодо організації розподілу справ. Така практика мала можливість утвердитися в Вищому господарському суді України лише за активної чи мовчазної згоди з нею суддів цього суду з нехтуванням принципу незалежності судді.

Призначення будь-якої особи на посаду судді має відбуватися з урахуванням її минулої професійної діяльності та того, як вплине перебування цієї людини на посаді судді під кутом зору необхідності підвищення рівня суспільної довіри до суду.

Незалежність судів є основним принципом побудови ефективної системи правосуддя. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» встановлює, що суддя у своїй діяльності щодо здійснення правосуддя є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску або втручання.

Статтею 5 Кодексу суддівської етики визначено, що незалежність судді під час здійснення правосуддя є передумовою дії принципу верховенства права та невід'ємною складовою справедливого суду.

Наявна у Громадській раді доброчесності інформація з Кримінального провадження дає обґрунтовані підстави вважати, що ним встановлені факти тривалого існування в Вищому господарському суді України негативної неформальної практики щодо організації розподілу справ. Така практика мала можливість утвердитися в Вищому господарському суді України лише за активної чи мовчазної згоди з нею суддів цього суду з нехтуванням принципу незалежності судді. Громадська рада доброчесності не стверджує про причетність Кандидата до зазначених злочинів, щодо яких ведеться розслідування. Кандидат не віднесений слідством до групи суддів Вищого господарського суду України, на яких здійснювався розподіл справ з порушенням порядку встановленого законом, однак слухав такі справи в колегіях разом з такими судьями.

Призначення будь-якої особи на посаду судді має відбуватися з урахуванням її минулої професійної діяльності та того, як впливатиме перебування цієї людини на посаді судді на рівень суспільної довіри до суду.

Незалежність судів є основним принципом побудови ефективної системи правосуддя. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» встановлює, що суддя у своїй діяльності щодо здійснення правосуддя є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску або втручання. Статтею 5 Кодексу суддівської етики визначено, що незалежність судді під час здійснення правосуддя є передумовою дії принципу верховенства права та невід'ємною складовою справедливого суду. Тож суддя повинен обстоювати і зразково реалізовувати принцип незалежності судових органів в його індивідуальному та інституційному аспектах. Масовий характер порушення (досудовим розслідуванням на цей час встановлено понад 21 тисячу випадків втручань у роботу АСДОС) переконує у тому, що Кандидату було відомо про існуючу практику. Водночас Громадська рада доброчесності не виявила будь-якої інформації, що Кандидат вчиняв активні дії з метою недопущення чи припинення системного незаконного впливу на процеси розподілу справ, хоча це було б тією поведінкою, яка б відповідала етичним стандартам. З матеріалів кримінального провадження видно, що навіть зараз, після відсторонення осіб, які підозрюються в організації злочину, від адміністративних посад у Вищому господарському суді України, Кандидат фактично не співпрацював зі слідством. Будь-якої інформації, яка б сприяла вставленню обставин злочину у кримінальному провадженні, не надав.

Наведені факти свідчать, що Кандидат протягом тривалого часу не лише не вчиняв активних дій з метою припинення системного незаконного впливу на процеси розподілу справ, але й, щонайменше, пасивно сприяв цим процесам. А коли ці факти було викрито, не вживає активних дій з метою сприяння ефективному розслідуванню цих справ.

Відповідно до частини четвертої статті 19 Регламенту Громадської ради доброчесності за наявності важливої інформації Рада у подальшому може окремим рішенням змінити або скасувати висновок, або затвердити новий висновок.

Додатки

1. Заява іноземного інвестора Генеральній прокуратурі України
2. Лист Генеральної прокуратури України
3. Звернення посла Швеції
4. Звернення іноземного інвестора на ім'я народного депутата України
5. Лист Генеральної прокуратури України Громадській раді доброчесності

Координатор

Громадської ради доброчесності